

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

ozimzandók.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: Gyümölcsészetünk büszkesége és teendői, Vilási Pál. — A gőzerő alkalmazása a mezőgazdaságban. — Az édes gesztenye, Ébner Sándor. — Az orsz. kertész-egylet deési vándorgyűlése. — Értesítés a járványos betegségekről. — Pályázat. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Gyümölcsészetünk büszkesége és teendői.

Gyapjutermelésünk jövedelmezőségét az ausztraliai; gabnatermelésünket az amerikai és orosz; bortermelésünket pedig a mesterséges borok versenye tévén kétségessé: lehetetlen a saját érdekét helyesen felfogni tudó gazdának öszinte örömet nem érezni a fölött; midőn látja, hogy a gyümölcsstenyésztés ügye napról-napra tágabb körben talál pártfogásra hazánkban és különösen, hogy annak miveltebb osztályainál már alig találkozik ember, a ki azt vagy tetteleg vagy egyébként előmozdítani ne törekednék. De tudva azt, hogy gyümölcsstenyésztést észszerűen azaz jövedelmezőleg üzni csak úgy lehet, ha minden talajnak és vidéknek a legjobban megfelelő fajtválasztjuk meg; a legjobban megfelelő fajtválasztanipedig csak úgy lehet, ha a fajokat biztosan ismerjük, még lehetetlenebb hálát nem adnunk a gondviselésnek, hogy oly fáradságot nem ismerő, lelkiismeretes és alaposan tudományos gyümölcsésszel ajándékozott meg bennünket, mint Bereczky Máté Mező-Kovácsházán Csanádmegyében, minővel a nagy Németország is csak legföljebb egyvel dicsekedhetik, t. i. Oberdieckel és a ki daczára korlátolt anyagi viszonyainak és egyébkénti magán teendői és gondjainak, éjjelét nappallá téve dolgozik, fárad, tanít, buzdít, szóval úgy mint írásban, jó példával úgy mint elmélettel, gyűjti a gyümölcsészet kincseit úgy a jelen, mint a jövő kor számára, nekünk úgy mint az egész világnak, különösen pedig oly kiünő kísérleti állomást hozott létre és

tart fel évek hosszú során, minőnek fölállítása még külföldön is az ujságok közé tartozik és csak állami költségen lehetséges és ez által vidékét azon megbecsülhetetlen jótéteményben részesíti, hogy az ott nagyban tenyésztésre érdemes fajok kipuhatólásától föl van mentve és ez által tömérdek időt, fáradságot és költséget gázdálkodik meg, az országot pedig, ha isten őt erejében megtartja, lassanként a fajok elnevezésének bizonytalanságából és tömkelegéből kiragadja. —

Voltak nekünk, sőt van Pozsonyban még most is egy épen oly lelkiismeretes, épen oly buzgó, épen oly alaposan tudományos gyümölcsészünk, mint Bereczky; de ki a tudományt oly kevésbé magának tartani, abból oly kevésbé kizárólagos birtokot csinálni iparkodott, ki szerzett kincseit mindenkivel oly örömmel megosztotta, szóval ki a gyümölcsészetet hazája szervezetével oly szoros összefüggésben gyakorolta volna és gyakorolná, kit megpróbáltatásai és elkedvetlenedései pillanatában annyira mindig hazájának szeretete és javáérti lelkesültsége lett volna képes kibékíteni és fölemelni mint őt, nem volt és nincs. —

Csak ki azt képes megítélni, hogy mennyi idő és fáradságra, mennyi türelem és kitartásra, mennyi összehasonlítás és buvárkodásra van annak szüksége, ki csak néhány kétes gyümölcs azonosságával akar tisztába jöni, csak az képes Bereczky Máté érdemeit kellőleg méltányolni és hazája iránti önzetlen lelkesültségét megmérni, melyeket akkor szerzett és tanusított, midőn a mult évben 158 gyümölcsfajról szóló leírásait, számos a gyümölcsstenyésztés terén szerzett tapasztalataival és tanulmányaival együtt „Gyümölcsészeti Vázlatok“ czime alatt, nyomtatásban kiadta. De mást részt meg lehetetlen örömmel ki nem emelni a magyar közönség finom tapintatát, valamint a gyümölcsészet iránti rokonszenvének magas fokát, melyet az által bizonyított, hogy ezen szorosan tudományos munkát, minőnek kiadása azért mert költséges és kevésbé keres-

getik, még Francia és Németországban is több nyire csak állami subventio mellett lehetséges, oly fényes pártfogásra méltatta, miszerint az első 1400 példányból állott kiadásból mai nap már csak 150 példány van eladallan.

Ezen örvendetes jelenség, illetőleg a magyar gazdaközönségnek minden szép és valóban értékes iránt beh bizonyult rokonszenves magatartása bátorította a fáradhatlan szerzőt arra, hogy a jövő tél folyamában ismét más 100 faj gyümölcs leírását adja ki egy külön füzetben, mely füzet a főntebb megnevezett munka folytatását képezendi és úgy, mint az előbbiből megmaradt 150 példány is csak közvetlenül a szerzőnél kapható.

Azonban bár mily örvendetesek legyenek is ezen jelenségek mind a mellett azok a gyümölcstenyésztés főczéljára, t. i. a gyümölcstenyésztésnek biztosan jövedelmező állapotba helyezésére nézve, mégis csak szétszort, jóakaratu, de bizonytalan eredménnyű kísérletek maradnak mindaddig, míg a gyümölcstenyésztés lelkesebb barátai egy országos központi gyümölcstenyésztési egylet nem alakulnak és a teendők egyöntetű tervszerinti vezetését kezeikbe nem veszik, azért: 1-ör mert egyesült erővel mindig és mindenütt többet, jobban és hamarabb keresztül lehet vinni, mint szétforgácsolt erővel; — 2-ör mert az élelmes Amerika épen ilyen egylet segedelmével vitte dolgát 20 év alatt oda, hogy most már nemcsak saját gyümölcs szükségletét fődözni képes, (mitől még a gyümölcstenyésztésben olyannyira előhaladott Németország is igen meszo van) hanem most már Európát kezdő előzölnéni gyümölcs szállmányaival és úgy Német mint Oroszországban már e téren is versenytársunk; — 3-ör mert Francia és Németországok, valamint Belgium is ily társulatok segedelmével tették virágzóvá gyümölcstenyésztésüket; — 4-er mert épen most Ausztriában is ugyanilyen egylet alakításának gondolatával foglalkoznak az illetők és azt a jövő hó végével valószínűleg keresztül is viszik úgy, hogy ha nem iparkodunk, egy szép reggelen csak arra ébredünk, hogy minden oldalról tulszárnyaltattunk. —

Ezen országos gyümölcstenyésztési egylet főadata pedig abból állana, hogy 1-ör mindenekelőtt az egyes vidékek természetéhez legjobban illő gyümölcstenyésztési fajok kipuhatólása czéljából, a Bereczki-éhez hasonló kísérleti állomások föllállítását és berendezését iparkodnék kieszközölni mindenütt ott, a hol azoknak föllállítását szükségesnek találva; — 2-ör hogy egy a tudomány színvonalán álló szaklap segedelmével egy a gyümölcstenyésztés leghelyesebb elveivel, mint a jobb és nemesebb gyümölcstenyésztési fajok kül és beltulajdonaival az érdeklődőket megismertetné és azok megismerését színes ábrák segedelmével megkönnyitené; — 3-ör hogy a kísérleti állomások és egyes magánosok útján tudomására jutott értékesebb tapasztalatok és észleleteket, különösen pedig az egyes fajok termékenységére vonatkozó biztos értesüléseket a nagy közönség tudomására hozná; — 4-er hogy a gyümölcstenyésztés értékesítésének útjairól és eszközeiről az érdeklődőknek utbaigazítással szolgálna, valamint annak egyik vagy másik alakban földolgozásáról a legmegfelelőbb eljárás módokat tévén sajátjává, azokat a gyümölcstenyésztőknek tudomására hozná és terjesztené; — 5-ör hogy helyes okokkal,

támogatott elveket és utasításokat dolgozna ki arra nevezve, hogy mily arányban lenne kívánatos, miszerint a gyümölcstenyésztés a mezei gazdaság kiegészítő részét képezze hazánkban; — 6-ör hogy annak idején és helyén tartandó előadások és tanítások berendezése, hasznos és jó gyümölcstenyésztési és gyümölcstenyésztési munkák kiadása és támogatása, gyümölcs-kiállítások rendezése és felbátorítása, a gyümölcstenyésztés és gyümölcstenyésztés terén szerzett kiváló érdemek kitüntetése és megjutalmazása, gyümölcstenyésztés czéljából készített tervek fölülvizsgálata, a gyümölcstenyésztés terén hozzá intézett kérdések megfelelése és jó tanácsok osztogatása, végül tehetséges fiatal gyümölcstenyésztők tanulmányaikban felsegélése által a gyümölcstenyésztés és gyümölcstenyésztés ügyét előmozdítsa. —

Az itt előadott dolgok hasznossága, czélszerűsége, sőt sürgettsége olyannyira szembeszökő és kézzel fogható, hogy azok bővebb indoklását szükségtelennek találom, ugyanazért csak azoknak annak idejébeni pártfogására a nagyérdemű gazdaközönség figyelmét tisztelettel fölhivom.

Villási Pál.

A gőzerő alkalmazása a mezőgazdaságban.

A gőzerő alkalmazása sok tekintetben nagy változást hozott be a mezőgazdaságba is. Az ipar már régóta hatalmas lendületet nyert a gőzerőnek czéljaira való felhasználása által, akkor, a midőn azt a mezőgazdaságban is megkísérlették alkalmazni. Ötven éve sincs még, a mikor mindenki mosolygott volna azon, a ki a gőzerőnek a földművelés terén való használatáról még csak álmodni is merészel és ki lenne a megmondhatója mi mindent fognak még azzal ötven év múlva tenni?!

E néhány sornak nem feladata figyelemmel kísérni azt, hogy miként talált a gőzerő a mezőgazdaságban is mind szélesebb körű alkalmazásra, vagy hű képet nyújtani arról, hogy mi mindenre nem használják már mai napság; inkább azzal a kérdéssel akar foglalkozni, hogy minő körülmények között és milyen alakban a legczélszerűbb a gőzgép a mezőgazdaság szolgálatában. —

E kérdésre a felelet nem könnyű és kereken meg sem adható, mikor általánosságban és nem egyes különös esetre vonatkozólag kell szölnünk.

A gép sokba kerül, rendben tartásához, kezeléséhez érteni kell, egy olyan gazdának tehát, a kinek nem áll módjában a gépet haszonnal foglalkoztatni, gőzgépet szerezni nem tanácsos. A gép mindig az olyan munkára használható czélszerűen, a mely meglehetősen folytonos és a melynek elvégzéséhez jelentékeny erő vagy nagyon sok kéz szükséges; főként ha a munka sok időt igényel és bizonyos időben nagy mértékben fordul elő. Természetesen olyan munkáról szölnünk mindig, a melynek végzéséhez gőzgép használható.

A feltett kérdés másik része az, hogy milyen gőzgép legalkalmasabb a mezőgazdaság czéljaira.

A gőzgépek általában vagy egy helyben állanak, vagy hordozhatók. Az egy helyben állók mozdíthatatlan alapzatra vannak megerősítve, a hordozhatók pedig alapzatukkal együtt változtatják helyüket. A mozdíthatatlan gőzgépek kétségkívül nagyobb

munkaképességgel bírnak, kevesebb tüzelő anyagot fogyasztanak s a romlásnak kevésbé vannak alávetve, mint a hordozhatóak. — A hol tehát a birtok gazdasági berendezése a munka csoportosítását annyira megengedi, hol például az egy helyben álló gőzgépet a cséplésre, darálásra, szecskavágásra, takarmánynövények felaprózására, a takarmány füllesztésére, egyes helyiségek fűtésére, vízhozásra, fafűrészelésre, fel lehet használni, azaz mindezen munkát a gőzgép körül fekvő területen el lehet végezni: az olyan helyen a mozdíthatlan gőzgép sokkal előnyösebb. — Az egyes munkálatok a gőzgéptől meglehetősen távolban is végezhetők, mert vaskötél-vezetés segítségével a gép erejét nagy távolságban minden nagyobb költség és munkaveszteség nélkül fellehet használni. — Tekintetbe veendő itt természetesen az is, hogy mozdíthatlan gőzgépeknél a szükséges alapozás, kazánbefalazás, kéményépítés miatt a befektetési összeg tetemesebb, nagyobb helyiség kell nekik s a mi pedig a mezőgazdaságnál nagyon fontos, nem mindig lehet a gép erejét előnyösen a megkívánt helyre elvezetni.

Ezen körülmények miatt a hordozható gőzgépek, lokomobílok a mostani viszonyok közt a mezőgazdaságban sokkal előnyösebbek.

A gazdaságban a gépnek könnyen hordozhatónak kell lenni, hogy azt minél több célra felhasználhassuk. Az öntöző víz felhozásához, a gőzerővel való szántáshoz, a cséplőgép hajtásához, vagy a takarmányt előkészítő gépek mozgatásához például mindig más más helyen kell felállítanunk a gőzgépet. — A lokomobílnál nem szükséges a költséges alapozás, sem az erről tovább vezető készülék, mert a legtöbbször közvetlen összekapcsolhatók a munkagéppel. A hordozható gőzgép használata mellett a gazdálkodás sokkal szabadabbá válik; vele általában többféle munka végezhető, mint a hordozhatatlan — stabil — gépekkel. A lokomobil segítségével a cséplés elvégezhető kint a mezőn, a tőzeg sajtolható a távolfekvő mocsár mellett, a fa fűrészelhető az erdőben, megszátható a földsat. A lokomobílnak is vannak viszont a stabil gőzgépekkel szemben hátrányaik. Több tüzelő anyagot fogyasztanak; munkaképességük aránylag korlátozott, úgy hogy 16 lóerőn felül dolgozó lokomobil már nem előnyös; a tűzveszély ezeknél nagyobb; gyakrabban fordulnak elő rajtuk javítások és hamarabb is elhasználódnak, a mennyiben a lokomobílok 12—15 évnél ritkán használhatók tovább.

Azonban e hátrányai mellett is a hordozható gőzgép marad alkalmasabb a mezőgazdaság céljaira.

A lokomobil szerkezetének egyszerűségét és jóságát illetőleg már most is alig van valami kívánni való hátra; — a műpar haladása mellett természetesen ennek a tökéletesedése is remélhető. — E helyen azonban meg kell jegyeznünk, hogy különösen a tüzelőanyag fogyasztásra vonatkozó némely nagyhangú hirdetésnek nem lehet és nem is kell hitelt adnunk. — Bizonyos mennyiségű tüzelőanyagból csakis bizonyos meghatározott meleg mennyiség fejlődhetik, azzal ismét nem lehet akármennyi vizet gőzzé változtatunk s a kazánban levő gőzzel sem lehet az annak megfelelő munkánál többet végezniük. — A munka nyereségnek ezen röviden vázolt körfolyamában min-

den egyes átalakításnál szigorúan megmarad az egyenlőség, minek bővebb bebizonyítása azonban elütne e sorok céljától s e helyen csak azt kell e tárgy felől még kiemelni, hogy midőn egyik gép ugyanannyi tüzelő anyaggal nem képes azt a munkát elvégezni, mint a másik, az a körülmény az említett egyenlő értékűség tételét korántsem czáfolhatja meg s mindig kimutatható az ilyen esetben az, hogy a tüzelőanyagból kifejtett a meleg, de a gép szerkezeténél fogva az nem munkaképzésre, hanem mellékes célokra emésztődött fel.

Az egyes használatban előforduló lokomobíloknál a tüzelőanyag-fogyasztás nem is nagyon különböző. Egy lóerőnek nevezett munka nyeresége végezt el kell a gépben óránként egetnünk jó kőszénből 3, kevésbé jóból 3·5, barna szénből 5, kokszból 3, tőzezből 9, száraz fából 7, faszénből 2·5, kilogr. súlyu mennyiséget.

Nem lesz talán érdektelen e helyen arra a felvethető kérdésre is figyelemmel lenni, hogy milyen viszonyban áll a gőzgép munkája az emberi és az állati munkához költség tekintetében. — Általánosságban bajos volna e kérdésre egyszerűen megfelelnünk mert e tekintetben a helyi viszonyok nagyon irányadók. Csakis átlagosan kell tehát megtennünk az összehasonlítást.

Egy nyolcz lóerejű lokomobil például 3000—3500 forintért kapható. Ezért az összegért valóságos lovat nyolcznál bizonyosan többet vehetnénk. Ne vegyük még első pillanatra tekintetbe a gőzgépnek aránylag sokkal kisebb fentartási költségét; akkor meglehet, hogy sok helyen nem volna szükség a gőzgépre, ha a lovak erejét olyan nagy erővé tudnók összefoglalni, mint a minőt egy gőzgép nyújtani képes. De a tapasztalás mutatja, hogy milyen nehéz és hátrányos már négy vagy hat lónak az erejét is együvé kapcsolni. Hatnál több lóval huzatni állati erejű gépet már nem is lehet; az ilyen gépek tehát mig korlátoztak munkaképesség tekintetében, más részről sok javítást igényelnek és a befogott állatot is nagyon töntre teszik.

Ezekből azonban nem az következik, hogy állati erőre járó gép általában nem használható, csak az, hogy van oly határ, midőn az olyan gépet gőzgéppel kell felcserélni.

Mélyebben bocsátkozni e kérdés tárgyalásába e sorokban nem szándékozunk, hanem visszatérünk a lokomobíli költségének — bár csak vázlatos — összeállításához.

A vételár kamatját vegyük fel 5%-nak, az értékesítésre számítsunk 2%-ot, úgy a felvett ár után évenként mintegy 220 frt a kiadás. Tekintve azt, hogy a gőzgép sokkal tartósabb, mint az állat, már innen kitűnik, hogy aránylag kevesebb költségbe kerül a gőzgép, mint az állati erő.

Fentebb említettük a tüzelőanyag-fogyasztást. Ehez jó még a géphez szükségelt kenő, tisztító és tömítő anyagokra teendő kiadás, a mit vegyünk a tüzelőanyag árának egy tizedrészeivel egyenlőnek; — hasonlítsuk most össze a legolcsóbb állati táplálék árával a gépnek mozgatására felhasznált anyagok árát, úgy azt találjuk, hogy az előbbi ezt 100%-al is meghaladja.

Ha a gőzgép jól van kezelve, a javítási költség nem tesz többet évenként a vételár $1\frac{1}{2}\%$ -ánál, mit ha összehasonlítunk az állatok gondozására szükséges kiadással, ismét a gőzgép előnyösségét kell észrevennünk.

Nem szabad figyelem kívül hagynunk e helyen még azt sem, hogy a gőzgéppel éjjel-nappal, mindenféle időjárás mellett egyenlő erővel dolgozhatunk, az állatok miatt pedig hányszor fordul elő fennakadás éppen a legsürgősebb gazdasági munkák közben.

Fentebb említettük, hogy a gőzgépeket a mezőgazdaság csak később, és akkor is nagyon lassan vette alkalmazásba. Sok körülményt lehetne ennek oka gyanánt felsorolni, a melyek közül azonban a gőzgép lényegével szorosabb összefüggésben leginkább az van, hogy a gőzgép kezelését nehéznek, működését pedig könnyen veszélyesnek tartották.

Mindkét dolog felől eléggé meggyőzhetett már eddig is mindenkit a tapasztalás. — Nagyobb veszedelem, például a szétrobbanás, minden esetben vigyázatlanságnak a következménye. — A gőzgép általános elterjedésének van azonban az említetknél nagyobb és állandóbb akadálya, az, hogy a szükséges viz néhol nem áll rendelkezésre. — E bajon a mindinkább tökéletesedő vízszívó és hajtó gépekkel sokszor lehet segíteni, de b-kell vallanunk, hogy nem volna versenyre képes a mezőgazdaság szolgálatában a gőzgép egy olyan másik géppel szemben, a melynek a gőzgép előnyei mellett nem kellene a víztől függeni. — Midőn a hevített léggel járó gépet feltalálták, egy ilyen — a gőzgépnél általánosabban használható gépet véltek abban a mezőgazdaságnak is általadni. A léggép azonban ma még nem hasonlítható össze a gőzgéppel éppen munkaképpesség tekintetében; mert legfeljebb 3—4 lóerőnyi munkát nyújt. — Ma még a gőzgép a mezőgazdaságban is a legalkalmazhatóbb. — És hogy használata előnyös is, mutatja eléggé azoknak az államoknak a példája, a melyeket gazdaságuk miatt irigyelni szoktunk és a melyeknek példáját követnünk is kellene.

(Gazd. mérnök).

Az édes gesztenye.

Európának hatalmas fájáról leghíresebb gesztenye erdeje az Aetna körül található. Tömegesebb gesztenyések léteznek Görög-, Olasz-, Dél-Franciaországban- és Sweiczban. Hazánk sem nélkülözi e nevezetes fát, csak hogy gyümölcse nem oly nagy mint azon gesztenye, mely maroni név alatt árultatik. Az ismeretes maronit termő fák azonban már nemesítettek.

A gesztenye fa leginkább Dél Európában diszlik s mind kitünő fája mind ehető gyümölcse miatt nagy becsben részesül. A hideg iránt érzékeny, keményebb időben nem csak galyai hanem a törzs és gyökérzet is teljesen kifagy. Azonban leginkább a fiatalabb fák, csemeték és vékonyabb ágak vannak az elfagyás veszélyének kitéve. Tévedés nélkül állítható tehát, hogy a gesztenye fa nem a mi éghajlatunk alá való, legfeljebb kiválóan védett helyekre ültethetjük; diszfát képez, de hasznát nem igen hoz.

A gesztenye fának sarjképessége kitünő s mind azon talajokban diszlik melyekben a tölgyfa.

A tölgyfához hasonló nagyságra nő, fája annyira tartós, hogy még boros hordók is készülnek belőle. Gyökéjtasai szőlő karóknak használtatnak.

A csemeték faiskolában minden nehézség nélkül nevelhetők, csak oltalmazzuk a hidegtől.

A gesztenye legcélszerűbben tavasszal vettetik, ősszel történt vetésnél sok kárt tesznek az egerek, vagy korán kelnek és elfagynak.

Vetőre kiválasztott gesztenye télen át a tölgymakkhoz hasonló elbánásban részesül. Célszerűnek bizonyul nyirkos homokba helyezni és az egereket távol tartani.

Németországban a maggesztenyék következőleg telettenek ki: a gesztenyék magtakarójukkal együtt szedetnek, szellős pinczébe garmada alakba halmoztatnak, és hetenként egyszer meglapátoltatnak. Tavaszkor a magtakarok eltávolíttatnak és az egészséges gesztenye kiválasztva elvetethető.

Az egymástól 30 cm-re huzott sorokba eldugdosott gesztenye $2\frac{1}{2}$ cm. földtakarót kap. Az egy—két éves csemeték kiszedetnek és faiskolába kerülnek, nem hátrányos azonban azonnal állandó helyükre ültetni.

Némely németországi kertész a faiskolába ültetendő csemetések gyökérzetén felül lévő szárát egészen levágja, állításuk szerint e műtét által erőteljesebb gyökér és egyenesebb növéseü fa fejlődik. Idősebb ki nem ültetett csemeték, görbén göröcsösen nőtt vagy fagy által szenvedett fák teljes visszametszés által ujítottatnak. Szabálynak tekintik a gesztenye csemetéket minél fiatalabb korokban állandó helyükre ültetni.

Ebner Sándor.

Az országos m. kertészeti egyesület első vándorgyűlése Deesen 1879-ki október hó 20—25-ik napjain.

A szervezés alatt lévő orsz. m. kertészeti egyesület első vándorgyűlését az alapszabályok VII. pontja értelmében folyó 1879-ik október hó 20—25-ik napjaira — a következő napirend és tanácskozási tárgysorozat mellett — Szolnok-Dobokamegyék székvárosába Deésre ezennel össze hívom és felkérem az egyesület t. tagjait, hogy minél nagyobb számban megjelenjen — és netáni indítványukat — illetőleg tárgyalandó kérdéseiket — az egyesületi igazgatóságnak eleve bejelenteni sziveskedjenek.

Kelt Szigligeten, 1879. aug. hó 30-án.

B. Puteáni Géza,
egyesületi ideigl. elnök.

Az országos m. kertészeti egyesület deési gyűlésének
a) napirendje:

- Október 20-án este érkezés Deésre, ismerkedési estély.
 „ 21-én d. e. közgyűlés, d. u. értekezletek, este műkedvelői előadás.
 „ 22-én kirándulás a Déesaknai sóbányákhoz, este értekezletek.
 „ 23-án kirándulás a kendi-lónai uradalomba és értekezletek.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúpiac Budapest, aug. 31—sept 6-ig. 1879.

Buza üzlet a fogyasztók tartozkodása folytán 20—25 kr, árcsökkenésben, forgalom 60,000 metermázsa, ár 12-10 frt.

Rozs 10—15 kr, árcsökkenésben, forgalom 3000 metermázsa, ár 8-15 frt.

Árpa üzlet közepes, forgalom 5000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6-88 frt, seres árpa 10-75 frt.

Zab mérsékelt, forgalom 3000 metermázsa ár 6-40 frt.

Törökbuza 15-20 kr, áremelkedéssel, forgalom 10,000 metermázsa, ár 6-95—8-00 frt.

Repcze üzlet gyenge; forgalom 8000 metermázsa, ár 10-00—11-75 frt.

Gabona-árak:

	minimum és maximum: Budapest sept 6.	Bécs sept. 6.
Buza	11 00—12-80 frt	10-20—12-90 frt
Rozs	8-10—8-40 frt	8-00—9-20 frt
Árpa, takarmány	6-70—7-00 frt	— — —
Árpa, szeszfőzésre	7-50—8-00 frt	— — —
Árpa, seres	8-50—10-50 frt	9-00—11-50 frt
Zab	6-05—6-20 frt	6-10—7-25 frt
Repcze	10-75—11-60 frt	11-00—12-00 frt
Törökbuza	6-75—6-90 frt	7-20—8-30 frt

Budapesti marhavásár sept. hó 4-én 1879. Összes felhajtás 2690 db nagy- és 3281 db apró marha. Ebből eladatott: 94 drb. bika, 708 drb. ökör, 1100 drb. vágó tehén, 315 drb. fejős tehén, 192 drb. bival, 274 drb. borju, 3607 drb juh. — Árak: bika darabonként 66—135 frt, ökör páronként 150—340 frt, vágó tehén páronként 120—265 frt, fejős tehén darabonként 80—205 frt, bival páronként 140—205 frt, borju darabonként 20—46 frt, juh páronként 10 $\frac{1}{2}$ —14 frt. Husárak 100 kilonként: ökorhús 48—52 frt, tehénhús 46—50 frt, borjuhús 80—100 frt, bivalhús 42—46 frt.

Bécsi marhavásár sept. hó 1-én. Összes felhajtás 2802 darab és pedig 1841 drb. magyar, 840 drb. lengyel és 148 drb. német fajta, melyből 2630 drb. ökör, 79 drb. tehén, 61 drb. bika és 32 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 51—55 frt, lengyel 52—55 frt, német 53—55 frt, tehén 48—52 frt, bika 48—50 frt, bival 42—48 frt. Lában darabonként 100—205 frtot fizettek.

Kőbányaisertésvásár sept. 5-én: (Az első magyar sertéshizláló részvénytársaság jelentése.) E héten ismét igen élénk üzletünk és jó keletünk volt, de csak könnyű fajokban (ugynevezett husáruban), melyekből sok kelt el, míg ellenben nehéz áru nagy mennyiségben, kereslet nélkül, készletben van, az előbbieket klgként 5—7 krral jobban fizették. Egy újabb bizonyága annak, hogy kövér sertéseinkkel, az olcsó árak mellett sem vagyunk képesek a német piacokon az amerikai- orosz versenyt kiállani.

Jegyzett árak: magyar sertés 320—380 klg. nehéz 36—36 $\frac{1}{2}$ kr, 280—300 klg. 37 $\frac{1}{2}$ —38 $\frac{1}{2}$, 200—240 klg. 40—41 $\frac{1}{2}$ kr, 150—180 klg. 41—43 kr, szerb 220 klg. 35 kr, 170 klg 38 $\frac{1}{2}$ kr, oláh és tüskés 37 $\frac{1}{2}$ —38 $\frac{1}{2}$ kr klg-ra tisztasuly. Eliség árak: tengeri 6 frt 90—7 kr, árpa 6 frt 75 kr. mm. készpénzért. Helyi állomány: aug. 29-ről maradt 76750 drb. Felhajtattott: Alföldről hizott 2670 drb, sovány 1400 drb., Erdélyből 1030 darab., Szerbiából 3770 drb., Oláhországból 1560 drb., magyar északi vasutal 120 drb., vidékről 40 db, összesen 87340 darab. Elhajtattott: Felföldre 620 drb., Bécsbe (mult héten 680 drb.) 3930 drb., Prágába 1250 drb., Bodenbachon át 2940 drb., Rutkán át 1050 drb., Mainz és Stuttgartba 640 drb., összekötő vasutal 270 drb., budapesti fogyasztás 2750 drb, kültelki fogyasztás 90 drb. Marad állomány 73900 darab. A részvénytársaságokban 12950 drb van elhelyezve.

Drezdai vásár sept. 1. Felhajtás: 579 drb vidéki és 548 drb magyar sertés volt, az első 51—57 fill., utóbbiak 45—46 filléren keltek el $\frac{1}{2}$ klgként.

Berlini vásár sept. 1. Felhajtás 6058 drb. Üzlet még mindig lanyha. Árak mecklenburgi 50—52 mk. orosz 42—45 mk, magyar átlag 40 mk, 45—50 fl tárával.

Bécsi sertésvásár september 1-én. Összes felhajtás 4562 darab és pedig 1303 drb. nehéz, 1418 drb. közepnehéz és 1841 drb. süldő; melyből 1262 drb. magyar, 1841 drb. orosz-lengyel, 1396 drb. szerb fajta, és 63 drb oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 34—35 frt, közepnehéz 32—33 frt, süldő 30—37 frt, zsír 46—49 frt. —

Disznózsir kereslet jobb az eddiginél kész áru hordóval együtt 44 $\frac{1}{2}$ —45 $\frac{1}{2}$ frt, september havi kötésben hordó nélkül 41 $\frac{1}{2}$ frt.

Szalonna szilárdabb árak mellett vidéki szalonna 39—40 frt, városi áru 44—46 frt; szalonna 48—50 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra **1000** frttól kezdve bármily magas összegig, **5** vagy **6%** kamat mellett törlesztésre és **4000** frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölk.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (36—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda.”

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtátház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

A csaknem félszázad óta fennálló

(13.)

1831-ik évben alapított

szabadalmazott trieszti

(7—12.)

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

kolozsvári főügynöksége, **Boér Sándor** által képviselve.

Az erdélyi gazdasági egylettel, 1879. július 1-én, 12 évre terjedőleg kötött szerződés értelmében, elvállalja az Erdélyi gazdasági egylet n. é. tagjai biztosításait rendkívüli leszállított díjtételek mellett, 1) tűz-, és villám-, 2) jég- és 3) szállítmány-károk ellen, továbbá biztosít 4) tőkéket és életjáradékokat (nyugdíjat) az ember életére, mindenféle módoszat szerint.

Kifizetett kártérítések: 1878-ik év folytán, 15,404 káreset után 6,330,771 fr 18 kr.
és a társulat keletkezése óta 379,317 „ „ 129,319,662 fr 57 kr.

Az 1878-iki évre közzétett és minden ügynökségnél betekintheső vagyonmérleg szerint a társaságnak készpénzben, értékpapírokban meglevő, továbbá ingatlanokban, jelzálogkölesőben, bankoknál stb. elhelyezett alap- és tartaléktőkéje: 22,950,488 fr 99 kr. a több éves biztosítások váltóval fedezett díjjai: 11,715,122 fr 99 kr.

Figyelmeztetés: Bátrak vagyunk különösen az Erdélyi gazdasági egylet n. é. t. tagjait egész tisztelettel felhívni: méltóztassanak a fennhivatolt szerződés által megállapított rendkívüli kedvezmények igénybe vétele céljából az iránt rendelkezni, hogy biztosítási szándékuk egyenesen az alólírt főügynökségnek, vagy a társaság ügynökei tudomására jusson, kik aztán a további teendőkről gondoskodni fognak.

WALSER FERENCZ

első magyar Gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntőde.

Budapesten és Kolozsvártt

Borsajtók a legkitünőbb rendszerű,

Szőllő roncsoló-malmok és rosták,

Borszivattyuk minden bozzá való felszereléssel gyári áron kedvező feltételek és jótállás mellett ajánlja

Walsér Ferencz magyar gazdasági gépgyárai egyesített raktárának és gépműhelyének erdélyországi fióktelepe

Kolozsvárt, bel-monostorutcza 12. szám,

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek,

(Értelmes ügynökök és ismételadók kerestetnek).

(15)

(8—23)

(13)

KIR. SZAB.

(9-10)

AZIENDA ASSICURATRICE.

a birodalom legrégibb biztosító intézete. 1822-ik év óta áll fenn.

(Vezérügynökségi iroda: Kolozsvártt. párisuteza 19-ik szám.)

Biztosítéki tőke 12 millió forint

57 éves működése óta tűz-, jég- és életbiztosítási károkért összesen több mint **100 millió** forintot kárpotolt.

A kir. szab Azienda Assicuratrice alólírott vezérügynökségének van szerencséje ezenel tudatni, miszerint a **legolcsóbb díjak mellett** elfogad ajánlatokat:

Tűzkárok ellen épületekre, gabona-, széna-, termény- és gépekre, vagy bármi más készletekre.

Jégekárok ellen teljes kártérítés biztosításával.

Életbiztosításokra minden fenálló módzatok szerint.

A bizto-ító közönség kényelmére a kötvények azonnal általunk állíttatnak ki.

Nagyobb birtokosok **gazdasági egyleti tagok** külön kedvezményben részesülnek.

Az Azienda Assicuratrice

kolozsvári vezérügynöksége:

VOITH GERGELY.

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Sesztoroze	aug. 15	680	310	390	350	250	420	—	—	—	44
Brassó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Érzsébetváros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	aug. 30	750	700	500	400	250	500	170	60	—	40
Kolozsvár	sept. 4	660	—	470	—	200	430	150	120	300	44
M.-Vásárhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szében	sept. 5	710	610	420	430	220	480	140	90	300	46
Segesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	aug. 18	800	—	440	310	240	440	—	—	—	42
Szamosújvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	sept. 4	625	427	412	287	203	358	120	60	220	40
Sz.-Udvarhely	sept. 2	700	550	550	—	250	450	180	33	200	36
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tet-szék szerint akárhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél										
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52	
	fizetendő forint										
$\frac{1}{10}$ v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
$\frac{2}{10}$ v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
$\frac{3}{10}$ v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
$\frac{4}{10}$ v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
$\frac{5}{10}$ v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedmenyben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.